

LASTNINA ŠE BURI PLANINSKE DUHOVE

MARJAN RAZTRESEN

Nimajo prav tisti, ki hočejo, da bi imela vsakoletna skupščina Planinske zveze Slovenije, najvišji organ osrednje slovenske planinske organizacije, še več članov, kot jih ima zdaj, da bi tako močnejša in delavnejša društva morda odločilneje krojila politiko organizacije. To je med drugim pokazala letošnja skupščina, ki je bila 29. maja v veliki dvorani Pedagoške fakultete v Mariboru. Potem ko je verifikacijska komisija, ki jo je vodil **Božo Jordan** iz PD Šempeter v Savinjski dolini, člana pa sta bila **Jože Melanšek** iz PD Velenje in **Mirjana Urbanc** iz PD Križe, ugotovila, da je od 228 planinskih društev – članov PZS prisotnih 97 ali 42,5 odstotka, zadostovala pa bi tretjina (76 članov), se je do tretje popoldanske ure število prisotnih tako osulo, da jih je ostalo le še 73 in skupščina torej ni bila več sklepčna ter je do nadaljnjega prekinila delo.

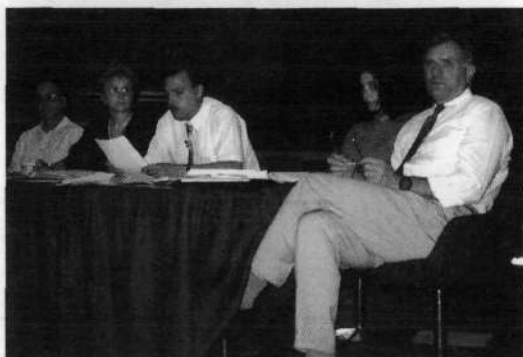
MARIBOR – ALPSKO MESTO

Kot je na tako slavnostnih priložnostih že običajno, jo je uvedel vokalni ansambel, tokrat moški oktet Certus iz Maribora, s planinsko himno Oj, Triglav, moj dom, ki jo je dvorana poslušala stoje, kot se spodobi (na praznovanju ob 20-letnici prvega slovenskega vzpona na Mount Everest v Kranju pa ne), in še nekaj planinskimi in domoljubnimi pesmimi, mariborski ljudski umetnik **Silvo Safran** je recital nekaj pesmi, operna pevka **Andreja Zakonjšek** je ob spremljavi pianistke **Lene Boljubaš** zapela nekaj pesmi, tudi iz operete Planinska roža, predsednik PD Maribor Matica **Aleš Arih** je med pozdravom delegatom povedal nekaj pikrih na račun PZS, katere predstavnik se ni udeležil letošnjega praznovanja 80-letnice tega društva, »medtem ko je imel tedanji predsednik PZS **dr. Miha Potočnik** ob društveni 50-letnici lep govor«, naposled je zborovanje pozdravil župan mestne občine Maribor **Boris Sovič**, ki je dejal, da je preteklo kar 40 let, preden je Ljubljana spet prišla v Maribor na skupščino PZS, nato povedal, da je v gorati Sloveniji pravzaprav težko biti neplaninec in pred dobrodoščico planinske delegate iz vse Slovenije seznanil z novico, da bo prihodnje leto Maribor postal alpsko mesto.

Vsaj sprva delovno predsedstvo pod predsedovanjem **Janka Kovačiča** iz PD Poljčane, ki so mu bili v pomoč člani **Edi Stepišnik** iz PD Celje, mlada **Natalija Marovt** iz PD Dobrovlje v Braslovčah, **Jože Stanonik** iz PD Škofja Loka in **Fanika Wiegela** iz PD Laško, ni imela veliko dela, le pogosto je bilo treba delegate opozarjati, naj svoje razprave omeji na predpisanih pet minut.

PREDSEDNIKOVO POROČILO O DELU

Popolnoma brez razprave so bile soglasno sprejete spremembe poslovnika o delu skupščine PZS, medtem

Delovno predsedstvo letošnje mariborske skupščine PZS: od leve proti desni Jože Stanonik, Fanika Wiegela, Janko Kovačič, Natalija Marovt in Edvard Stepišnik.

ko so se nekateri delegati med poročilom o delu Upravnega odbora PZS in njegovih organov za lansko leto nestrno presedali in si zapisovali, s čim bo potrebno to poročilo dopolniti. Predsednik PZS **Andrej Brvar** je v tem poročilu povedal:

»Po podatkih je lani obiskalo gore manj ljudi kot prejšnje leto. To velja za obiske vrhov kot tudi za obisk in nočitve v kočah. Planinska društva so v planinskih kočah iztržila manj kot leto prej; manj izpada obiska je bilo v kočah v sredogorju, več v visokogorju. Manjšemu obisku planinskih koč so botrovali nestalno vreme, nekonkurenčnost planinskih koč z drugimi turističnimi cilji in spremenjene navade obiskovalcev gora, ki vedno več izletov opravijo v enem dnevu.

Vedno bolj se utrjuje spoznanje, da se planinske kočice polnijo z ustrežno dejavnostjo planinskih društev v dolini. Pri tem jim osebe v kočah z domačim vzdušjem in strokovnostjo lahko izdatno pomaga. PZS lahko s tečajji za oskrbnike izdatno pomaga k dvigovanju te zavesti.

UO PZS ocenjuje, da spremenjene razmere v kočah omogočajo, da velik del od 40 planinskih taborov, ki jih v poletnih mesecih organizirajo planinska društva, lahko prenesemo v planinske kočice.

Čeprav UO PZS ugotavlja, da je bilo manj nesreč kot lani, pa to ni razlog za zadovoljstvo. Večina nesreč se zgodi na neorganiziranih izletih oziroma samohodcem. Zato ponovno poudarjamo, da naj se obiskovalci gorá lotevajo izletov v skladu s fizično in psihično pripravljenostjo. Vabimo tudi vse obiskovalce gorá, da se udeležujejo organiziranih izletov planinskih društev pod vodstvom prostovoljnih ali gorskih vodnikov. Iz poročil Gorske reševalne službe izhaja, da je pri gorskih nesrečah vedno več poškodb glave. Zato svetujemo obiskovalcem gorá na zahtevnih in zelo zahtevnih poteh, da uporabljajo čelado, rokavice in samovarovalni komplet.

Pregled finančne slike planinskih društev in PZS je še

svež. V pregledu nam je uspelo zajeti podatke Slovenije iz računovodskih izkazov za leto 1998 za 127, t. j. za 56 odstotkov planinskih društev in Planinske zveze. Ta društva vključujejo 57 863 članov, kar predstavlja 75 odstotkov vsega članstva v letu 1998. Planinska društva, katerih prihodki so zajeti v pregledu, upravljajo s 144 planinskimi kočami, zavetišči in bivaki od 168, kolikor jih je trenutno v uradnem seznamu planinskih koč, zavetišč in bivakov, ki ga vodi Planinska zveza Slovenije. Upošteva je celotne prihodke v letu 1998 (prihodki iz redne dejavnosti, financiranja, izredni, presežek prejšnjega leta) so planinska društva zabeležila 961 milijonov SIT, Planinska zveza Slovenije pa 442 milijonov SIT. Po številu največ (85; 67 odstotkov) planinskih društev ima skupne prihodke manjše od 5 milijonov SIT, prihodki 19 (15 %) društev preteklega leta so bili večji od 5 milijonov SIT, a manjši od 10 milijonov SIT; 12 (9 %) planinskih društev je ob koncu leta zabeležilo prihodke med 10 in 20 milijonov SIT, 9 (7 %) planinskih društev je imelo prihodke med 20 in 50 milijonov SIT; dve planinski društvi pa sta imeli prihodke nad 50 milijonov SIT. Planinska društva, ki so imela skupne prihodke nad 20 milijonov SIT, upravljajo z 43 planinskimi kočami v Julijskih Alpah, Karavankah oz. Kamniško Savinjskih Alpah.

Po izkazanem prihodku v letu 1998 je največja planinska organizacija Planinska zveza Slovenije, sledijo ji naslednja planinska društva: Ljubljana-Matica, Jesenice, Kamnik, Kranj, Nova Gorica, Dovje-Mojstrana, Bohinj-Srednja vas, PTT Ljubljana, Radovljica, Celje in Gorje.

Število članov planinskih društev se je ponovno zmanjšalo, tokrat za slabih 5 odstotkov. Po priloženih podatkih, ki so v skupščinskem gradivu, je razbrati, da se število članstva zmanjšuje od leta 1989 naprej. V tem času smo izgubili dobrih 25 odstotkov članov in pridobili 25 odstotkov novih društev. Povprečno planinsko društvo je danes številčno skromnejše kot nekdanje, kar ni v sozvočju s trendi, ki veljajo pri velikih in uglednih organizacijah. Ob zmanjševanju članstva pa se opazno staramo; če je bilo pred desetimi leti skoraj 40 odstotkov mladih v planinski organizaciji, jih je bilo lani le še 33 odstotkov od vsega članstva.

Izostrilo se je vprašanje odnosa politike do društev. Vse bolj postajamo zanimivi za politiko zaradi svoje množičnosti, organiziranosti in ugleda med ljudmi. Če se nas bo polastila katerakoli politična stranka, bomo največ zgubili mi, planinci.

Obsežno poročilo so pripravile komisije Upravnega odbora, zato ne nameravam ponavljati že zapisanih besed. Za posamezna področja pa bi izpostavil naslednje:

- Upravni odbor se je lani po volitvah najprej konstituiral, imenoval komisije in pripravljaj Poslovnik, ki ga je sprejelo tudi Predsedstvo. Pri imenovanju komisij se je pokazala kriza s kadri.
- Komisija za alpinizem je že nekaj časa v kadrovski in konceptualni krizi. Na zadnjem zboru načelnikov so končno zmogli dovolj volje, da pripravljajo korenite organizacijske spremembe. Samoupravni pristop, ki smo mu bili priča zadnja leta, je očitno pregorel in pogorel.
- Komisija za odprave v tuja gorstva je organizirala

namesto komentarja

ČISTI IZVIRI SPOD TRIGLAVA

Na marsikaterem od sestankov slovenskih planincev v širši sestavi je bilo vsaj zadnje leto zelo glasno povedano, da si Triglav in najvišjo planinsko kočjo pod njim neupravičeno lastijo samo nekateri, čeprav sta pravzaprav last vseh slovenskih planincev.

Večkrat je bilo rečeno, da je vsepovsod populariziran le Triglavski dom in da se v njem dogaja kaj na najvišji ravni celo mimo Planinske zveze Slovenije, pri čemer pa ne mislim na Vrh na vrhu, ampak, na primer, na lansko posvetovanje o ekologiji v planinskih postojankah, na katero nista bila povabljeni niti najbližja sosedja, predstavnika Planike in Staničevega doma, niti vodstvo Planinske zveze Slovenije, niti predsednik Gorenjskega meddruštvenega odbora planinskih društev.

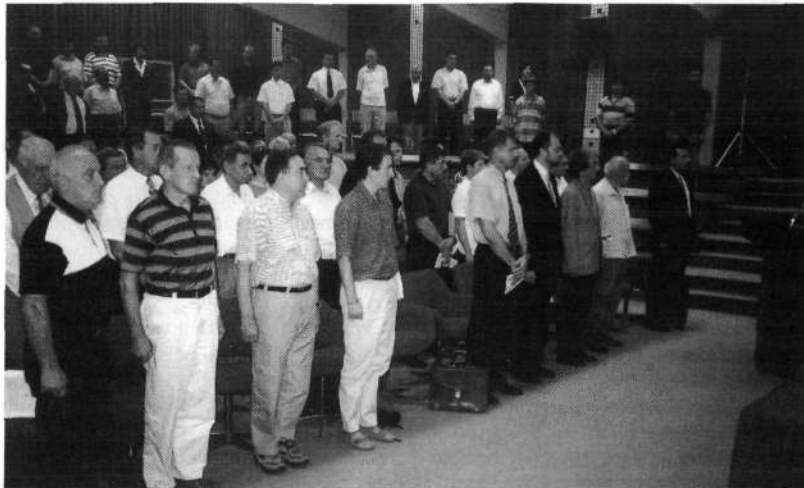
Slišati je bilo na nekaterih uradnih planinskih

srečanjih, da naj bi v najvišji slovenski planinski koči planincem odsvetovali hoditi drugam, ker da so sosednje postojanke polne, kar so ti planinski popotniki pozneje razglasili urbi et orbi. Čeprav se vsaka planinska kočja bojuje za preživetje, so taki konkurenčni triki vendarle neprimerni, saj na koncu koncev planinski kodeks zavezuje prav vsakega člana planinske organizacije.

Že več kot 220 let je minilo, kar so se dokazano kot prvi, odkar svet stoji, povzpeli na vrh Triglava štirje srčni možje, trije bohinjski lovci na gamse in ranočelnik iz Stare Fužine. Prav tako je dejstvo, da ima Aljažev stolp na tej gori status nacionalnega spomenika, kar pomeni, da je last vseh državljanov Slovenije. Pa vendar nekateri z njim tržijo ter ga neupravičeno izrabljajo v pridobitniške namene. Kdo bi smel takim uporabnikom dati koncesijo za uporabo planinskega simbola za pridobitne namene – in če bi ga že kdo dobil, ali ne bi moral za to kaj prispevati za vseslovensko planinstvo, ko gre za vseslovenski simbol?

Ob vsakršnih sanacijah in očiščevanjih slovenskega gorskega sveta bi bilo morda primerno misliti tudi na takšno sanacijo – da bi bili izviri, ki tečejo izpod Triglava, čisti.

Franc Ekar

Petje planinske himne je dvorana poslušala stoje – v prvi vrsti od leve proti desni podpredsedniki PZS Adi Vidmajer, Janez Duhovnik, Franc Ekar in Borut Peršolja, predsednik PZS Andrej Brvar, mariborski župan Boris Sovič, predsednik PD Maribor Matija Aleš Arih in častni član tega društva Friderik Degen.

kadrovsko odpravo na Daulagiri. Potreben korak, čeprav kvalitetno v svetovnem merilu ne tako odmeven kot pretekli dosežki alpinistov!

- Vsako leto toliko bolj napreduje športno plezanje. Ne le v članski konkurenci, kjer imamo v moški in ženski konkurenci med prvimi desetimi na svetu svoje tekmovalce, pač pa je mlada generacija nedvomno v vrhu med vrstniki.

- Mladinci prenavljajo akciji Ciciban-planinec in Mladi planinec. Upati je, da bo to pritegnilo nove člane.

- Na vzgojnem področju štejem za največji dosežek lanskega leta, da smo pričeli graditi vzgojnoizobraževalni center v Bavšici. Novo zgrajeni center, ki bo sprejel do 40 tečajnikov, bo slovesno odprt 10. julija letos.

- Gospodarska komisija PZS že nekaj let skrbi za program ekološke sanacije planinskih koč. Poleg revnih proračunskih sredstev nam je lani uspelo s pomočjo Republike Avstrije za koč ob meji Slovenije z Avstrijo s kandidaturo v programu Phare.

- Komisija za planinska pota je v skladu s programom izpeljala devet akcij na zavarovanih planinskih poteh. Čeprav smo pričakovali, da bo tega dela iz leta v leto manj, ga je, nasprotno, vse več. Potres je lani naredil veliko škodo na poteh, pa tudi zime, revne s snegom in bogate z mrazom, pripomorejo k večjemu uničevanju poti kot sicer.

- Založniški odbor se je konstituiral po novi zamisli. Sestavljajo ga poleg predsednika še uredniki za vodnike, karte in vzgojno literaturo ter tehnični urednik. Vsekakor je Odbor bolj operativen.

- Upravni odbor je podeljeval zlate, srebrne in bronaste znake ter spominske plakete in svečane listine. Še vedno je v planinskih društvih prisoten kampanjski pristop, še večja nuja je postalo grafično preoblikovanje priznanj in podeljevanje priznanj planinskim društvom, ki praznujejo okrogle jubileje. «

NAJDALJŠA TOČKA DNEVNEGA REDA

Za njim je poročal predsednik Nadzornega odbora PZS 292 **Roman Robas**, ki je poudaril zahtevno delo tega orga-

na planinske organizacije ter omenil zaplet pri pregledu dela, kajti poročila o delu Gorske reševalne službe odbor ni prejel pravočasno, ko pa ga je, je ugotovil, da sredstva GRS niso bila porabljena negospodarno. Častno razsodišče sploh ni poročalo, ker menda ni imelo kaj, saj mu ni bilo treba lani obravnavati nobenega primera kršenja pravil planinske organizacije.

Po pričakovanju je bila najdaljša sedma točka dnevnega reda – razprava in sklepanje o poročilih. Uvedel jo je eden od podpredsednikov PZS **Adi Vidmajer**, ki je dejal, da je v zadnjem obdobju obiskal 58 planinskih društev, spoznal njihova vodstva, ugotovil, da društva dobro delajo in da je še vedno opravljenega ogromno prostovoljnega dela, največje težave pa imajo povsod društvene gospodarske komisije, ki gospodarskim problemom posvečajo bistveno večjo pozornost kot delu z mladimi in splošnemu razvoju društev.

Predsednik odbora za priznanja pri PZS **Jože Melanšek** je opozoril, da niso legalni tisti predlogi za priznanja, ki gredo mimo meddruštvenih odborov, poleg tega pa je spodbudil planinska društva, naj kar vztrajajo pri svojih predlogih za priznanja, če njihov predlog prvič ni bil sprejet. Izrazil je obžalovanje, da so za lansko leto med 444 odličji podelili samo štiri najvišja, svečane listine, da se je tudi lani najbolj zmanjšalo število mladih članov planinske organizacije, in predlagal, naj upravni odbor PZS prednostno sprejme kriterije za nagrajevanje društev in njihovih članov, ki proslavljajo okrogle obletnice.

Podpredsednik PZS **Jože Stanonik** je opozoril na to, da je organiziranih planincev v Sloveniji samo še 77.000, da se je število članov zmanjšalo skoraj za tretjino in da je treba to upadanje ustaviti z boljšo organizacijo, zanimivimi programi in primerno ponudbo v gorah. Predlagal je, naj bi društva, katerih članstvo bi se povečalo, Zvezi ne odvajala nujnega deleža članarine za novo pridobljene člane (vendar delegati tega predloga niso sprejeli), opozoril na zastarela obnavljanja licenc za planinske vodnike, predlagal zimski posvet gospodarjev planinskih koč, za katerega bi bila podlaga takšna

posvetovanja v Švici in Italiji (ta predlog so delegati sprejeli) in planinske tovariše seznanil z novico, da bodo od letošnjega poletja dalje zapore prometa iz Planice v Tamar od 8. do 18. ure – »planinci tako in tako pridejo tja na izhodišče svoje planinske ture do te ure, drugi izletniki pa naj se po dolini sprehodijo, ne pa vozijo«. Tako naj bi ukrepali tudi v drugih slovenskih alpskih dolinah.

ZNOVA NAČETO LASTNINSKO VPRAŠANJE

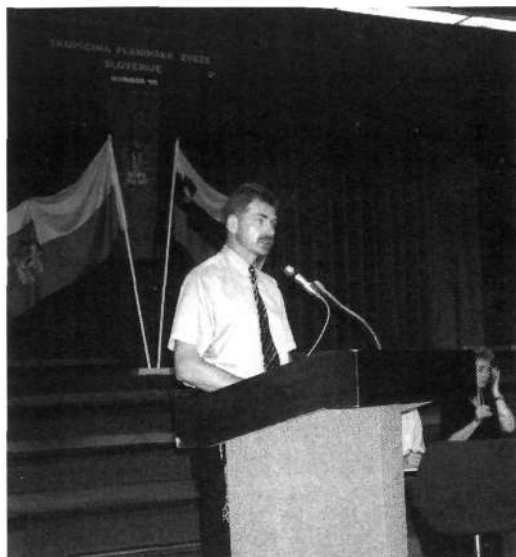
Tudi **Ivan Kompare** iz PD Prevalje se je spotaknil ob zastarelo izpopolnjevanje planinskih vodnikov, **Vili Treven** iz PD Trbovlje pa je znova načel vprašanje lastninjenja planinskih objektov (konkretno koč na Mrzlici, ki je bila do letga 1948 lastnina PD Trbovlje) in s tem sprožil pravi plaz razprav o tej že večkrat obravnavani temi. Delegat PD Bohor iz Senovega **Hinko Uršič** je kot nelogično navedel 10-odstotno lastništvo, ki jo ima PZS na koči na Boču, čeprav jo je »njegov« planinsko društvo zidalo popolnoma iz svojega denarja.

Edvard Stepišnik iz PD Celja je dejal, da »njegovega« društva sploh ne moti solastništvo Planinske zveze, saj društvo noče postati veleposestnik, čeprav že ima okoli 500 hektarov zemlje (v glavnem nekoristnega sveta, plazišč in melišč), zdaj pa po lanskoletni vrnitvi Okrešlja ob 90-letnici koč pričakujejo enak postopek še za koč v Logarski dolini. Omenil je še delo gorskih stražarjev, ki je v skupščinskem poročilu opisano samo v nekaj vrsticah in ki je od društva do društva različno, ter vprašal, ali bodo imeli ti člani v vsakem društvu svoj program dela in nemara celo svoje lastne oznake.

Ob enih popoldne je delovni predsednik odredil polurni odmor in po njem je bilo v dvorani že opaziti znaten delegatski osp. Predsednik PZS **Andrej Brvar** je v nadaljevanju dela poskušal najprej umiriti lastniške strasti, ko je dejal, da so bile vse slovenske planinske koč zgrajene oziroma prenovljene po koncu druge svetovne vojne iz družbenega premoženja in s sredstvi planinskih društev, donatorji pa so bili pripravljeni domačemu planinskemu društvu prispevati zaradi ugleda množične krovne planinske organizacije, »zato bi bilo zdaj neetično vse zasluge pripisati izključno svojemu planinskemu društvu«. Ob tem ni mogel iti mimo Triglavskega doma na Kredarici, ki ga je gradila celotna Slovenija in ne le PD Ljubljana Matica. Najbolj pošten je zato kompromisni predlog, »saj smo na koncu koncev še vedno ena velika družina«.

PSIHOLOG V PLANINSKI ORGANIZACIJI

Daniilo Škerbinek, do pred nedavnim načelnik GRS, je ob zmanjševanju števila članov v slovenski planinski organizaciji dejal, da je to tudi posledica preobrazbe slovenske družbe. Povedal je, da so imela velika nemška planinska društva že leta 1962 svoje psihologe, ki so iskali poti do ljudi. Pravilno je ocenil, da so nekatera slovenska planinska društva le na papirju, »PZS pa ne potrebuje neaktivnih članic«. Seveda ni mogel niti mimo GRS, ko je dejal, da so bile tudi lani zaradi neresnosti nekaterih planincev napore in

Predsednik PZS Andrej Brvar: »Če predlogi o solastništvu ne bodo izglasovani, bi moral premisliti, ali sem še lahko na čelu te organizacije.«

dolgotrajne iskalne in poizvedovalne akcije gorskih reševalcev, »čeprav smo lani v nekaj tisoč izvodih izdali listek 'Načrt izleta', ki naj bi ga planinci pred odhodom oddali, vendar nismo dobili vrnjenega niti enega samega«. Ob tem so se številni delegati spogledovali, saj o teh listkih niso nič vedeli, kot nismo nič vedeli niti v uredništvu Planinskega vestnika, od koder bi lahko planince opozorili na takšno sodelovanje z GRS.

Podpredsednik PZS in član PD Domžale **Borut Persolja** je prepričan, da je sistem vzgoje in izobraževanja v PZS zastarel, zato bodo najprej prenovili in posodobili planinsko šolo, poleg tega bo potrebno pridobiti nova znanja in na področju izobraževanja dejavneje sodelovati s tujimi planinskimi organizacijami. Prepričan je tudi, da v planinski organizaciji Gorske straže ne potrebujemo več, »saj smo vsi planinci gorski stražarji«, glede planinskih vodnikov pa bi se bilo treba dogovoriti, kaj ta naziv sploh pomeni in povezati potrebna znanja, ki naj bi jih imel enotni vodnik za vsakršne razmere, ne pa posebej za poletne in zimske.

Predsednik PD Maribor Matica Aleš Arih je spet razpravljaval o planinski lastnini: ne zdi se mu razumljivo, zakaj ne bi smeli društvom vračati zemlje in objektov, ko država vrača lastnino celo tistim tujcem, ki sploh ne vedo, kje so postali posestniki. Razložil je primer Mariborske koč, katere prvotni lastnik je bilo avstrijsko planinsko društvo, po vojni jo je dobilo PD Maribor, za njo Fizikurna zveza in od nje PZS. Predlagal je, naj bi PZS kot formalni lastnik »svoje« koč vrnila planinskim društvom in si obdržala pravico, da društvo brez njene privoljenja koč ne sme odtujiti. »Zdaj planinsko društvo upravlja koč in skrbi zanjo, PZS pa stoji ob strani in opazuje, ali bo koč preživela ali ne,« je dejal in bil za to nagraden s plaskanjem velikega dela dvorane.

Friderik Degen. »Prepiri o lastništvu nam ne bodo prinesli koristi, ampak samo škodo.«

VAROVALKE PLANINSKE LASTNINE

Bojan Rotovnik iz PD Šoštanj je kritiziral nekatere oskrbnike planinskih koč, ki da so neprijazni do mladih obiskovalcev. Podprl je planinske tabore in druge izobraževalne akcije v planinskih kočah, vendar bi morali oskrbniki za te obiskovalce pripraviti drugačno hrano, in izrazil zaskrbljenost nad tem, da imajo samo 104 od 228 slovenskih planinskih društev, kar je manj kot polovica vseh društev, svoje mladinske odseke.

Načelnik Gospodarske komisije pri PZS **Metod Kovač**, odvetnik po poklicu, je seveda spet govoril o planinski lastnini, ki je že od leta 1990 najbolj vroča slovenska planinska tema. Ponovil je izoblikovano stališče do solastništva, kar pomeni nadzor nad tem, da te nepremičnine še nadalje služijo planinskim potrebam. Nepremičnine in lastnina nasploh bodo vse bolj predmet zadolževanja, nepremičnin v solastništvu pa ne bo mogoče zastaviti. Nekaj objektov je planinska organizacija že izgubila, je povedal, ko je društvo propadlo ali z objektom negospodarno ravnalo. Dejal je, da razmerje 90:10 v korist planinskega društva praktično sploh ni pomembno, saj gre samo za varovalni mehanizem. »Nikomur ne bo lastnine nihče iztrgal,« je dejal, »vedeti pa je treba, da lastnina ne prinaša samo pravic, ampak tudi dolžnosti, pa tudi to, da bi ob prenosu celotne lastnine na društvo bilo treba plačati prometni davek, medtem ko se solastništvo uredi samo s pogodbo.«

Še nekateri so se oglasili o tem, tudi Vili Treven iz PD Trbovlje, ki je dejal, da je PD Trbovlje gradilo kočjo popolnoma brez sodelovanja PZS, »naša je bila in naj naša tudi ostane«, in Hinko Uršič, ki je rekel, da je glasovanje absolutne večine delegatov na skupščini PZS ob morebitni odtujitvi koč dovolj trden varovalni mehanizem, ki ga ne more obiti nobeno planinsko društvo. O lastninjenju je govoril še **Jože Murko** iz PD TAM v Mariboru, ki je predlagal, naj bi dvolastništvo vsekakor vpisali v zemljiško knjigo, kar bi bila ob kakršnihkoli poskusih odtujitve dodatna varovalka.

SOLASTNIK KOČE NAJ SOFINANCIRA UPRAVLJANJE

Damjan Jevšnik, predsednik Komisije za varstvo gorske narave pri PZS, je povedal, da je zdaj težišče te komisije na varstvu ogroženih živali. Kot je dejal, so razmeroma redki varstveniki, ki so še pripravljeni delati, sestavili seznam planinskih poti, ki negativno vplivajo na življenje živali, zdaj pa potrebujejo koordinatorje vseh dejavnosti na tem področju. – O tej dejavnosti je govoril tudi Božo Jordan; nova znanja je treba, je dejal, posredovati inštruktorjem, ki naj ne predavajo, če niso seznanjeni z novostmi na tem področju.

Oglasil se je tudi **prof. Friderik Degen**, častni član PD Maribor Matica, ki bo letošnjega julija dopolnil 93. leto starosti, in povedal, da je na eni strani zanj velika čast, ker so ga povabili na to skupščino, na drugi pa velika sramota, ker se na tako pomembnem zborovanju slovenskih planincev pogovarjajo o lastninjenju. Poudaril je, da na skupščinah pred leti o čem takem niso razpravljali, »niti zdaj pa nam to ne bo prineslo nikakršnih koristi, ampak samo škodo«.

Pa je prav to razpravo vnovič nadaljeval **Tomaž Wilenpart** iz PD Ljubljana Matica in spomnil na sklep skupščine izpred dveh let, da lahko dobijo nazaj svojo lastnino tista planinska društva, ki to želijo, »toda čeprav je kočja na Kredarici zemljiškoknjžno izključna lastnina PD Ljubljana Matica, je njen lastnik še vedno PZS«. O lastništvu je govoril tudi **Rudi Kocjančič** iz PD Jesenice: če je Planinska zveza solastnik planinske kočje, naj v enakem odstotku, kot je lastnik, sprejme tudi denarne obveznosti vzdrževanja in naj vzdrževanja redno vsako leto sofinancira.

VODILA – VIZIJA RAZVOJA PZS

Ko ni bilo več razpravljalcev o tej točki dnevnega reda, je besedo spet povzel predsednik PZS Andrej Brvar. Medtem ko se ljudje po svetu združujejo, je dejal, si mi poskušamo ograditi vsaj svoj vrtiček in svoje vezi rahljamo, kar nas gotovo slabi. Zavzel se je za solastništvo, »ki nas drži skupaj, in če to ne bi bilo izglasovano, bi moral premišljevat o tem, ali sem še lahko na čelu te organizacije«. Poudaril je, da je bilo celo ob začetkih Slovenskega planinskega društva vse centralizirano in da je moral podružnične zadeve odobriti centralni odbor, prav tako so marsikje v tujini društva še zdaj sekcije planinske zveze.

Za vsakega od predlogov, ki so jih dali razpravljalci, so delegati posebej glasovali – in takrat se je prvič pokazalo, da visi sklepčnost na nitki, saj so morali glasove vsaj dvakrat prešteti. Radikalnejši predlogi niso bili sprejeti.

Predsednik PZS je zatem v uvodu k osmi točki dnevnega reda razložil Vodila pri delu PZS in PD, razvojni dokument za tretje tisočletje, ki je nastajal tri leta. V njem so zbrani tudi praktični nasveti, v ospredju pa je vseskozi obiskovalec gorskega sveta, njegove želje in interesi članstva. Upreti se je treba ciljem turističnega gospodarstva, naj gore postanejo dostopne vsem

Pogled na dvorano, v kateri je zasedala letošnja skupščina: njega dni bi bila ravno prav velika za vse delegate, letos je bila prevelika.

Foto: Marjan Raztresen

obiskovalcem, ker to ni mogoče, saj se je treba v največji meri zavedati nevarnosti, ki grozijo nepoznavalcu. Iz gorá je treba, kot piše v Vodilih, izganjati vse oblike onesnaževanja, tudi elektronskega, in podpirati predvsem kompletna planinska društva.

K razpravi se je oglasilo 16 razpravljalcev, ki so povedali, da so Vodila vizija razvoja Planinske zveze Slovenije, ki jih bodo še dopolnjevali, da naj bi imela večja in močnejša društva še več glasov pri odločanju, kot jih predvidevajo Vodila, da naj bi okrepili upravni odbor PZS, ki naj bi bil odslej tripartitni, da naj bi bili tudi vsi predsedniki meddruštvenih odborov člani upravnega odbora PZS, da naj ne bi odpirali novih planinskih poti, ampak primerno vzdrževali zgodovinsko utemeljena pota, da bo treba nekatere poti predati turističnim organizacijam, s čimer pa planinci nič ne izgubimo, da je treba izposlovati, naj bodo lastniki planinskih poti oproščeni plačila davka na katastrski dohodek za tisti del zemlje, preko katere poteka pot, da naj PZS pripravi pravilnik o uporabi Knafelčeve markacije (o tem je razpravljal načelnik Komisije za pota pri PZS **Tone Tomše**), da je treba na eni strani povečati kakovost članstva in na drugi zvedeti, kaj obiskovalci gorá želijo predvsem v planinskih kočah in jim to tudi nuditi (kar je povedal podpredsednik PZS in predsednik PD Kranj **Franc Ekar**, ki je poleg tega predlagal, naj bi bil Planinski vestnik na voljo tudi v kioskih, ni pa povedal, da nanj niso naročeni niti vsi najvišji funkcionarji PZS) in da naj bi pri državi izposlovali višji status planinskih koč, ki naj bi ne bile v isti kategoriji kot bifeji ob nogometnem igrišču (kot se je slikovito izrazil **Hinko Uršič** iz PD Bohor v Senovem, ki je poleg tega predlagal, naj bi bili člani PZS deležni še drugačnih popustov in ne le pri prenočevanju v planinskih kočah, pri najetu gorskega vodnika, na primer).

ZARADI NESKLEPČNOSTI PREKINJENO DELO

Predsednik Brvar je ob tem seznanil delegate, da je PZS poslala davčni upravi vlogo, naj planinska društva oprosti plačila davka na dodano vrednost, in da bodo verjetno tudi v drugih slovenskih alpskih dolinah ukre-

pali enako kot v Tamarju: do primerne jutranje ure, ko se planinci odpravljajo na svoje poti, bodo doline odprte za motorni promet, za kasnejše turiste in udeležence na piknikih pa bodo pobirali parkirmino.

Ko naj bi delegati ob 14.55 odločali o tej točki dnevnega reda, je bilo ugotovljeno, da je prisotnih le še 73 (in po naslednjem štetju 75) zastopnikov planinskih društev, premalo, da bi bile odločitve lahko veljavne. Potem ko se je tajnik PZS **Janko Pribošič** vrnil izpred dvorane in poročal, da tam ni nobenega delegata več, je podpredsednik PZS Peršolja predlagal, naj skupščina delo prekine in naj se sestane znova. Ker skupščina ta dan ni mogla sprejeti nobenega sklepa več, pa tudi korespondenčno ni mogoče voditi njenega dela, so se preostali delegati ob treh popoldne razšli in vroče sončno popoldne.

Veliki Rogatec

VERA PIPAL

*Truden se je zleknil
med Lenart in Lučnico
Veliki Rogatec,
Lepenatkin bratec.*

*Da menih je mrtvi,
nam legenda pravi –
Veliki Rogatec,
Lepenatkin bratec.*

*Gleda na Menino,
Veliko planino.
Mogočen je Rogatec,
Lepenatkin bratec!*

*Peca – kot na dlani,
Grintovec ob strani,
na zahodu Kočno
mlado jutro dramí.*